

Пуранмалли сурт-йёрпе коммуналла хушаләх ыйтәвәсемпе

Хәле кёриччен вәхәт нумаях мар

Ашә кунсем пирәнтен аякка юлчәс. Йёпе-сапа, кёр сиввисем ситрәс те кил-сурта ашәтәс вә-хәтчен кун нумаях та юл-марә. Хутса ашәтмалли тапхәра хәтәрленес ес районта мәнле шайра пир-ать? Сәк тата ытти ыити сине хуравлама ыит-рәм эпә районти админис-трацийән капиталла строительство тата пуранмалли сурт-йёрпе коммуналла хушаләх управленийән ертүсүн сүм-әнчән – районти «Пуран-малли сурт-йёрпе комму-налла хушаләх ертсе пир-акан компани» МУП дирек-торәнчән Н.В. ЛЮБИ-МОВРАН.

– Николай Валентинович, районта хутса ашәтмалли тапхәра хәтәрленес ес мәнле пурнашланса пир-ать?

– Хутса ашәтмалли тапхә-ра анчах вәслеремөр, сис-меремөр те, черетлә тапхә-ра пуслата та вәхәт ситрә. Районта газпа хутса ашәт-малли котельнайсем 99 объекта ашәпа тивәсте-репсәс. Черетлә тапхәра хәт-әрленес эпир чылай теллелә ессем туса ирт-тертмөр. Вөрентү, сәмрәк-сен политики тата физкуль-турапа спорт пайә тата Мән Сәнтәрти, Муркаши пуран-малли сурт-йёрпе комму-налла хушаләх предприятий-ёсем пысәк хәватлә газ ко-тельнайёсемпе еслеме

тёрәслекен организацисен-чен ирәк илнә. Вәсене тех-ника обслуживанийән витәр кәлармалли графика «Мор-гаушмежрайгазпа» пәхса сирәплетнә. Ку есе сен-тябрьн 18-мәшәччен туса ирттермелле.

«Кәвак сүләмпа» еслекен операторсене хәтәрлессе те хөрү тапхәрта. Вәсене ат-тестацилесә комплектлас-сине сентябрьн 20-мәшәччен вәслемелле. Тивәслә пелүллә специали-стемпе кәна еслеме шан-чәклә. Пурин те хәйсен вы-рәнәсенче ответләха туйса еслемелле.

– Нумай хваттерлә сурт-сенче чылайашә газпа хут-са ашәтма уйрәм газ хура-нәсем лартма пусларәс, эсир сәкән сине мәнле пә-хәтәр?

– Юлашки сүлсенче нумай хваттерлә суртсенче пурә-накансем хваттерсене уй-рәм газ хуранәсем вырна-сәтәрсән. Сәвән пирки рай-он администрацийән пу-сләхә ятарлә йышану сирәп-летрә. Сәв йөрке тарәх пёр суртра пурәнакансем пурте пёр вәхәтра сәк есе пурна-шлама кәмәл тусан сәс ирәк пама пултаратпәр, е хваттер-сенчи температура режимә кирлә пек пулмасан, уйрәм подъездсене ирәк пама пу-латә.

Кәсал сәк йөрке тарәх, Мән Сәнтәрте пилләк, Мур-кашра сәс хваттерлә сурт-сенче пурәнакансем хәле

кёриччен ку еспе тимлессә.

– Сурт-йёрпе коммунал-ла пулашусемпе усә кур-нашан түлессе мәнле пур-нашланат?

– Түлессине кая хәварма-сәр пурнашласан сәс суртсе-не йөркеллә тытма, суртсен-чи юсав ессәсене вәхәтра пурнашлама май парә. Паян-хи куна Ярославка ял тарә-хәнчи пёр сәмьене висә сул хуши уқса түлеменшән хваттертен суд урлә кәлар-малла пулчә. Сәвән пекех 70 сәмье ултә уйәх е ытла-рәх түлемен, вәсен матери-аләсене суда таратрәмәр, хваттертен кәларасси пир-ки пелтәру хучәсене сыра ятамәр. Сәк сәмьесем паян-хи куна нумайашә парәмсе-не татасси пирки шутлассә. Вәсемпе хәш вәхәтчен түлессе пирки киләшү турә-мәр. Түлес мар шухәшлисе-не вара хваттерсенчен хә-тарма суда памах тивет.

2-5 уйәх түлеменсенчен кәсал 253 сәмьерен парәм-ёсене суд урлә шыраса ил-мелле тунә. Вәсен вәхәтра түлеменшән пени тата гос-пошлина хушса түлемелле пулчә. Сәвәнпа та сурт-йёрпе коммуналла пулашу-семпе усә курнашан вәхәт-ра түлессине йөркенә кертмелле. Пёр-пёрне хи-селлемелле, хәвәр синчен кәна мар, пускил пирки те шутламалла.

Р. ИЛЛАРИОНОВА
каласнә.

Пелни пәсмасть

**Миләк
сиплехә**

Хурән миләкә шәмә сып-пи, мышцәсем ыратниче ирттерет, үте вәтә шатра-сенчен, пурлешкесенчен тасатат. Сурансене хәвәр-трах турлетет. Сәвән пекех кәмәла сәклентерет тата ләплантарат.

Чәрәш миләкә үпке чирә-семпе чирлекенсемшән лайәх. Усә курчичен 15-20 минут вөрөнә шывра тыт-малла.

Юман миләкә сүллә үтли-семшән усәллә. Вәл әна пи-сә те сирәп тават. Арте-ри пусәмне чакарать, нерв системине ләплантарат.

Сәка миләкә пус ыратни-че ирттерет. Вәрилнесе кайнине чакарать, органи-зма ләплантарат. Уйрәмах шәнса чирлесен лайәх.

Налоговая инспекция сообщает

Время платить налоги

(Окончание.
Начало на 4 стр.)

По результатам анализа поступлений транспортного налога за 2006 год уплачено 32% от общей начисленной суммы, что на 19% меньше, по сравнению с прошлым годом. По Моргаушскому району собираемость налогов к общей сумме начисленных платежей составила 35,8% (на 22% уменьшилась); по Ядринскому району - 35% (на 13,7% уменьшилась); по Красночетайскому району - 19,9% (на 18,2% уменьшилась).

Из бюджета ежегодно выделяются средства на строительство, ремонт и содержание автодорог. Дорожная сеть должна расширяться и модернизироваться, это прочный фундамент для экономического и социального развития сел, городов и всей республики на долгие годы. Для этого мы должны платить налоги в срок и в пол-

ном объеме. Зачастую уплаченные суммы попадают в невыясненные платежи. Это происходит по причине неправильного заполнения квитанций. Часто в платежных документах не указываются все необходимые реквизиты, ИНН, ОКАТО, Ф.И.О. физического лица. При уплате пеней, начисленных за несвоевременную уплату налогов, на основании сборника тарифов на услуги, предоставляемые Отделениями Сбербанка филиалов Банков России на территории Чувашской Республики установлен с 01.01.2006 года следующий тариф: 3% от уплачиваемой суммы, но не менее 10 рублей. Таким образом, лучше вовремя заплатить налоги, чем переплачивать пени за несвоевременную уплату и банковские проценты по ним.

Межрайонная ИФНС
России № 6 по Чувашской
Республике.

Пирән пултарулаһ

Юханшыв хёрринче

Юханшыв хёррине эп анатәп, Сар хёвел тухәса улаһсан. Шур хумсен чупәвнә кәмәлләтәп, Сәнама шәпләхпа пёр пулма.

Хумәсем сырана сәпәнәсәсә, Сирпәнәс тумламсем ман сине. Сәврака вәт чулсем сүталасәсә, Шыв якатнә мән чул вәсене!

Усә сил, тем, сасартәк «пытанчә», Тен, шутларә кәштах теләрме. Майёпен сүтә уйәх сүталчә,

Сёртәнет шур тётре сүсәме.

Ывәсә тарә шыв тултаратәп, Эп сәвап унпала питәме. Хывәнса, ак, ишме эп пуслатәп, Пит аван хумсемпе «көрешмә!»

– Ыранччен, юханшыв, – ал сулатәп, – Эсә юх хумсене вылятса. Кил енне васкамасәр утатәп, Сәлтәрсен вылявнә сәнәса.

Игорь
МАЙКОВ.

Эсир киләшетәр-и?

**Мән ситмест-ши
пирән пурнашра?**

Сут тәнчене кашни сын хәнана килет. Кашнин хәйән шәпи, хәйән араскалә. Анчах та пурнаш сүлө пёр кәлтәксәр пулма пултараймасть: хуйхә-суйхи, сәвәнәсә-хәвәсләхә юнашарах. Сәпах та, мән ситмест-ши пуре пурнашра? Сәк ыити сине хәшә-пёрисем хуравлама кәмәл турәс.

Кәтә: Чәннипе каласан, ку питә йывәр ыити. Сын юратусәр пурәнпа пултараймасть. Юратнә сын пулсан, чун-чәре хаваспа тулатә, хуйхә-суйхә сирәлет. Сәк са-мантра мана пысәк, таса, вәри, теләйлә, шанчәклә юрату ситеймест.

Наташа: Пурнашра ча-тәмләх кирлә. Сирәп кәмәл. Чәтәмләх пулмасан әста журналист, учитель, строи-тель, водитель, инженер пулма сәмәл мар. Сәвәнпа та эпә пәтәм есе ерипен, васкамасәр, тәплән пурнаш-лама, чәрмасене сирсе пыма тарәшатәп.

Вася: 21-мәш өмөр пы-рать. Яланах уқса ситмест. Сәвәнпа та сәмьене тарән-тарас тесе икә вырәнәта, хәш чух сывәрмасәр вай ху-ратәп. Сывләха сиен күрет пулин те, еслемесәр уқса никам та памасть.

Лена: Мана пурәнпа ырәләх, теләй кирлә. Юлаш-ки вәхәтра сынсем питә усалланса кайрәс, ырә сә-махсемпе каласма үрке-

непсәсә, хама вара «иностра-нецсемпе» каласнах туя-тәп. Анчах та пурнаш аталан-са, майлашса, лайәхланса пырасси хамәртан сәс кил-мест, ашшә-амәшән воспи-танийәнчен те, общество пуләмәсенчен те, тёрлә ин-кек-синкәкрен те килет.

Чәнәх та, сынна тулли кә-мәлла пурәнпа мән кәна кирлә мар-ши: юрату та, уқса та, чәтәмләх та, ырәләх та, теләй те, шанчәк та...

Сәкна кура кашни сыннан яланах сынсене ырә сун-малла, пәтәм есе тарәшса тумалла, хәвән чысна сүхат-малла мар, ырә пуласләха ёненсе шанчәкпа пурән-малла. Вара пурнаш та, тав-раләх та илемлә пулсә.

Инна ЯШКОВА.

Ыйту – хурав

Мәнле хәтәрлемелле?

«Отвар», «настой» мәнләрех хәтәрлемел-ле? «Водяная баня» тенине мәнле әнлан-малла?

К. СЕМЕНОВА.

Усентәран шывне, шёвекне (отвар, настой) хәтәрлемешкән вәтетнә усентәрана вөрөнә шыв хушса хупәлчәпа хупламалла. Унтан сәв сәвәта вөрәкән шывлә пысәкрах кастрюле лартмалла. Сәлла майпа шыв мунчи (водяная баня) пулатә. Шёвекне (настой) - 15 минут, шывне (отвар) - 30 минут сәк «мунчара» тытмалла. Унтан пулёмри температурәра сивәнме лартмалла: настоя - 45, отвара - 10 минут. Сәкән хысәсән шывне марля витәр сәрәхтарса илмелле, курак массине пәчәртаса шывне юхтар-малла.

Нумай чухне сәк шёвексене хәтәрлеме 1 литр шыв пуспе 100 грамм типә курак илессә.

Тав сәмахә

Пурне те тав

Пирән хәкларан та хәклә сыннәмәра, Сурлатри ялән-че пурәннә Петр Иванович Пугачева юлашки сула әсат-ма пулашнәшән, сәк пысәк хуйхәна пирәнне пёрле пайланәшән Е. Андреев яч-ёпе хисепленекен хушалә-ха, тәвансене, хурәнәтәшсе-не, пускилсене чәеререн тав сәмахә калатпәр.

Пугачевсен сәмий.

Пелтерүсем. Объявления

Моргаушское райпо продает на вывоз бревенчатое здание приемного пункта в с. Моргауши по ул. Мира (между гастрономом и столовой). Цена договорная. Справки по тел.: 2-12-88, 2-11-93.

ООО «Моргаушрайбыт» примет на работу
- закройщика;
- швей.
Оплата сдельная.
Справки по телефонам:
2-15-44; 2-18-40.

Ёләкхи уқса, кёнекесем, открыткасем, статүтка-сем тата кивә япаласем туанатәп.
Тел.: 8-927-854-29-97.
3-5.

Уважаемые жильцы! Администрация МУП ЖКХ «Моргаушское» предупреждает, что с 12 сентября 2006 года начинается опрессовка системы отопления. Просим вас закрыть все краны на отопительных приборах. По всем вопросам обращаться по телефонам: 2-16-37, 2-13-74.

ЗАКУПАЕМ ПО ДОРОГИМ ЦЕНАМ:

- упитанных быков, телок,
свиней, коров в живом виде;
- свинину.

Телефон для справок: 60-662, 8-9603051597
звонить в любое время суток. Герман. 2-3.

**ОГРОМНЫЙ ВЫБОР
АУДИО ВИДЕО
БЫТОВОЙ
КОМПЬЮТЕРНОЙ
ТЕХНИКИ**

сеть
магазинов
Лидер

ЭЛЕКТРОИНСТРУМЕНТЫ, МЕБЕЛЬ,
СПУТНИКОВЫЕ ТАРЕЛКИ,
МОТОБЛОКИ, ТЕЛЕЖКИ

КУПИ БЕЗ ДЕНЕГ
КРЕДИТ 0%

с. Моргауши, ул. 50 лет Октября, д. 5
Тел.: 2-13-80

ГУП ЧР «Моргаушский издательский дом»
Моргаушская районная газета
«СЕНТЕРУ ЯЛАВЕ»

УЧРЕДИТЕЛИ:

Министерство культуры, по делам национальностей, информаци-онной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики «Моргаушский издательский дом».

Директор-главный редактор
А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика,
село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36,
заместитель главного редактора - 2-12-82,
бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни,
социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная.
объем 3,0 п. листа. Тираж 3334.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану сүлбә».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 05.09.2006 г.
Заказ
Держурный по номеру БЕЛОВ А.П.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.